

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitised at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text.
This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

H. Weir Del.
1877

St Bernhardshundar.

Stora S:t Bernhard.

Genom passet Stora S:t Bernhard öfverstiga resande de Penninska Alperna längs den bergväg, som leder från Martigny i Schweiz till Aosta i Piemont.

På höjden af detta pass står ett herberge, bebodt af omkring ett dussin munkar. Detta anses vara den högsta punkt i Europa, som bebos af menniskor. Klimatet är naturligtvis strängt; termometern visar om vintern ofta på 29 grader under nollpunkten, under det att 68 grader Fahr. är den högsta värme om sommaren. Genom den stora svårighet man här har att andas, öfverleva få af munkarna sin löftestid, hvilken börjar vid aderton års ålder. Detta herberge säges hafva blifvit uppbyggt år 962 genom en piemontesisk adelsman vid namn Bernhard. Vi minnas att det var öfver detta pass som Napoleon i Maj 1800 förde en krigshär af 30,000 man, bestående af både artilleri och kavalleri, till Italien.

För fattiga resande är detta herberge verkligen en tillflyktsort. Under vintern är det riktigt farligt att genomresa detta pass. Snön faller i små partiklar och blir torr som dam. Hvilvelvindar yra upp denna lätta snö, och drifvande den med förblindande häftighet emot den resande, begraver den hvarje vägmärke, så att de ej veta hvar de befinna sig. Lavinras förekomma äfvenledes ofta.

Efter häftiga stormar, laviners fall eller i allmänhet efter något strängare vinterväder, begifva sig munkarna ut för att söka sådana resande, som möjligtvis kunna hafva blifvit öfverraskade af snön vid genomfarten af passet. De ätföljas vanligen af hundar af en särskild art, kända under namnet Bernhardshundar, efter det ryktbara kloster, der dessa präktiga djur inläras att använda sin underliga förmåga, hvilken skaffat dem och deras lärare ett verldsbeaktat rykte. Vid deras hals fästes en klocka, som skall ådraga sig de för sent resande vägfarnes uppmärksamhet; och deras djupa, kraftiga skall manar hastigt de välvilliga munkarna att skynda till någon olycklig vandrars bistånd. Några af hundarna bära flaskor med stärkande drycker om halsen. Deras förunderligt skarpa lukt sätter dem i stånd att upptäcka de personers kroppar, som ligga begrafna i snön, och de visa sålunda munkarna hvar de måste söka dem. Dessa djurs instinkt tyckes äfven säga dem hvar afgrunder eller klyftor, dolda af lös snö, befinna sig, ty de undvika dem omsorgsfullt och äro sålunda munkarnas viktiga ledsagare.

Vi hafva berättelser i mängd om hvad dessa hundar uträtta, huru de gräva efter resande och ofta utan tillhjälp af menniskor föra dem till värdshuset. För några år sedan såg man ett af dessa trogna djur bära en medalj, och denna hund hade tillvunnit sig allas tillgifvenhet. Han hade ärligt förtjent en sådan utmärkelse, ty han hade under en stormig dag räddat 22 menniskor, som legat begrafna i snön. Olyckligtvis råkade han en gång ut för samma öde, från hvilket han räddat så många andra. Han dödades en dag tillika med en annan hund, två munkar och en

resande af en stor lavin, som med blixstens hastighet störtade ned öfver dem. De blefvo allesammans begrafna af densamma.

En annan af dessa hundar vid namn Barry hade under tolf år tjenat vid detta kloster och räddat 15 menniskolif. När passet var förmörkadt af dimmor och vintliga snöstormar, brukade han gå ut för att uppsöka förlorade resande. Det var hans vana att då skälla, till dess han blef andtruten. Han vågade sig ut på de mest farliga ställen. Om, som det ibland hände, han icke lyckades att draga upp en förfrusen och utmattad resande ur snön, brukade han springa tillbaka till klostret för att hämta munkarna.

En dag fann denne tappra hund ett litet, till hälften förfruset barn. Han började slicka det, och då han till sist lyckats att återföra det till sans, förmådde han genom sina smekningar barnet att lägga sig på hans rygg. Barnet gjorde så, och hunden återförde på detta sätt i triumf det stackars barnet till herberget. När Barry blef gammal, åtnjöt han en pension och blef efter döden uppstoppad och skänkt till museet i Bern.

Det säges, att detta slags hundar ärfva förmågan att upptäcka och följa en annans fotspår i snön. En herre erhöi en gång en valp, som var född af en Bernhardshynda. Det unga djuret fördes till Skottland, der man aldrig märkte, att det egde en sådan förmåga att upptäcka en annans fotspår, förrän vintern var inne. När då marken var betäckt af snö, visades den stor benägenhet för att följa andras fotspår; och så stor var dess förmåga härvidlag, att ehuru hundens herre försökte förvilla honom genom att gå hit och dit i alla riktningar samt genom att uppmana andra personer att korsa hans väg på flera ställen, följde han likväl med största noggrannhet den väg husbonden tagit.

Soonderam eller en kristens hämnd.

Femte kapitlet.

Den plats, dessa djefvulsdyrkare valt, låg långt borta från den allmänna vägen. De blefvo således öfverraskade och sågo icke litet förlägna ut öfver sin sysselsättning. David frågade dem dristigt, om de verkligen trodde, att deras afgud var en ond ande.

„Ja. Hvad skulle vi eljest tro honom vara?“ svarade en af sällskapet i ovänlig ton.

„Näväl, jag tycker att det endast är en sten.“

„Men vi säga, att det är Svamisjelf. Gör han oss ej lycklig, gifver han oss ej tillräckligt med mat? Om vi icke dyrkade honom, kunde något ondt hända oss och vi skulle icke få hvad vi önskade.“

„Dertill nekar jag bestämdt. Till och med en ox ve, att den intet annat är än en sten.“ (Här gaf David afguden en stöt med foten, så att den föll omkull). „Det är Gud, skaparen af himmel och jord, som gifver både djur och menniskor föda. Han är öfverallt, och det misshagar honom, när sådana, som borde veta bättre, dyrka stock och sten.“

„Åh, ni kan väl tala på detta sätt, men vi äro okunnigt folk, och då vi ingenting veta om den Gud ni talar om, men deremot känna „Svami“, hvad kunna vi göra annat än dyrka honom och göra honom till vår vän?“

I detta ögonblick tillöktes sällskapet med en nykomling, som visade sig vara deras anförare eller prest, nemligen Vahamootoo, just densamme, hvars hus Timotheus blifvit anklagad att hafva bränt. Sedan han en minut lyssnat till samtalet, gick han fram till afguden, reste honom upp samt smorde honom med olja. På samma gång uppmanade han med vredgad min afgudadyrkarne att icke förspilla sin tid med sådana samtal, utan att sköta elden och fullborda sina offer. Derefter mumlade han några onda ord mot dem, som sålunda vägat störa deras andakt.

Då David såg, att det var förgäfvets att längre tala med dem, skyndade han och hans kamrat vidare; och då de efter en stund sågo sig om, fingo de se elden brinna lifigare än förut och hela sällskapet mycket ifrigt sysselsatt med sin dåraktiga afgudadyrkan.

Vahamootoos hotelser hade så ofta förnyats, utan att leda till några allvarliga följder, att de, hvilka hotelserna gälde, ej kände sig det ringaste oroliga deröfver. Men denna afton egde en tilldragelse rum, hvilken mycket uppretade hedningarnas sinnen och skaffade David tillfälle att samla omkring sig flera, hvilka förut tvekat att förena sig med honom.

En af de familjer, som länge varit vacklande, men likväl beständigt uttryckt sin önskan att omfatta kristendomen, hade slutligen bestämt sig för detta steg; och de skulle just i dag framlemnna alla sina hedniska offerverktyg, hvilka de såsom tecken till sin upprigtighet skulle förstöra i deras närvaro, som förut på likartadt sätt afgifvit sin bekännelse.

Kläden, mössor, hufvudbonader, broderade med fashiga figurer af onda andar, målade klubbor och alla de saker, som begagnas vid djefvulsdyrkan, framlemnades alla denna afton, kastades i en hög och brändes till aska.

Denna händelse förorsakade icke så liten rörelse i byn, och många samlade sig för att se huru detta försiggick. Då de sågo elden af de bortkastade sakerna brinna, hade folket en synbar lust att blanda sig deruti och de voro nära att skrida till öppet våld. Under det lågorna upplammade, vände sig David till folket, både till hedningarne och till de få kristna, och sade, i det han pekade på elden: „Härtilldags har Gud öfversett med sådan fåvitskhets tid, men nu vill han, att alla allestädes skola omvända sig.“ Han förklarade, att deras djefvulsdyrkan skulle dö ut såsom denna eld och att den var lika litet värd, som de saker, hvilka nu så lätt blifvit förstörda.

Detta tillfälle ville ej Vahamootoo låta gå sig ur händerna. Ehuru många af folket tagit intryck af det sagda, voro andra återigen uppretade öfver de synbara framsteg, som den nya läran gjorde och öfver att deras afgudadyrkan på detta sätt blifvit förlöjligad.

Några uttryck, som David använt i sitt tal, isynnerhet detta: „Jorden som bär törne och tistel är förkastad och närmast förbannelsen, hvilkens ändalykt är att den skall

brännas.“ Dessa ord förklarade Vahamootoo vara en förfärlig förbannelse, uttalad öfver byn och dess befolkning, och han sade äfven, att det enda sättet att afvända den dem hotande faran, var att tillstålla en särskild djefvulfest för att försona de onda andarna och att här på stället aflägga ett löfte att icke hvila, förrän de lyckats utrota den nya läran.

Först ämnade Vahamootoo draga fördel af folkets uppretade känslor och vidtaga skyndsamma mått och steg för att skrämja de kristna; men nästan lika hastigt som han fått denna tanke, förkastade han den för den långsamare, men ändå säkrare åtgärden att uppmana hela folket att gemensamt motstå och utrota dessa nykomlingar.

Innan den missnöjda, uppretade hopen skildes för natten, afgjordes det, att man efter en veckas förlopp skulle tillstålla en stor fest, för att afvända djeflarnas vrede. Under tiden uppgjordes planer att hejda och göra slut på sådana tilldragelser, som den vi nyss beskrifvit.

Omedveten om den storm, som nalkades, gladdes sig David mer än någonsin åt den utsigten att se sitt hopp förverkligadt. Dessutom skulle han ju få den glädjen att träffa Sattianadan och för honom berätta de framsteg kristendomen gjort.

Trots dånet af den annalkande stormen, var följande dagen dock lugn och fridfull. Sattianadan anlände vid middagstiden, och på aftonen blefvo 28 personer efter genomgången examen i den heliga skrift döpta i tron på Kristus.

Efter några dagars förlopp ökades den lilla skaran af döpta kristna med ett nästan lika stort antal från de andra byarna, i hvilka David på sista tiden ofta predikat och hållit bibelklasser. Således voro utsigterna lofvande; och när Sattianadan åter afreste, hade han det glada hoppet, att många flera skulle vilja utbyta hedendomens mörker mot evangeliets underbara, härliga ljus, innan han nästa gång kom att besöka deras by.

Sjette kapitlet.

Det första föremål, som fäster en resandes uppmärksamhet, då han nalkas den norra sidan af Vejapuram, är en stor afgud vid namn Sattha, omkring tre gånger så hög som en menniska. Nära derintill ligger djefvulstemplet, en grof, oformlig byggnad, med låga jordvallar, inneslutande en jordpelare, bepnydd med ränder af hvitlimning och rödockra; denna pelare föreställer den onde anden eller djefvulen. Midtemot detta tempel stod en rad figurer af sten, hvilka bildade en rät vinkel med en annan rad, som slutade med den stora lerafguden. De flesta af stenfigurerna föreställde hundar med eller utan ungar bredvid sig; andra voro en efterhärming af cobra capellan och några af lera föreställde qvinnor med barn på sina armar. Midt emot templet bredvid den första raden stod en annan, föreställande elefanter, nära nog i kroppsstorlek, figurer af hästar m. fl.

På något afstånd från templet och utanför afgudabilderna stod ett stort tamarindträd, i hvilket djefvulen förmodades bo och hvarifrån han luktar de offer, som göras åt honom och till och med osynligt deltagar i festen.

Men det som mest ådrager sig uppmärksamhet, är en jordhög, som finnes midt i templet. Den öfversta delen deraf bildar en platt yta och skall föreställa ett altare. Nu hafva vi sökt beskrifva en byggnad, som i hela Tinnevely kallas tempel.

Följande dagen var af Vahamootoo beständ för den stora festen till Alys ära. Ända till dagens slut var allt stilla omkring templet som vanligt, men då nattens skuggor blefvo tätare, sågos brokiga skaror från alla håll vara i rörelse med brinnande facklor i sina händer och med ett underligt utseende.

Den mest framstående i hopen var deras prest, Vahamootoo, som var klädd i en brokig drägt, prydd med en mängd hemiska figurer; hans hufvudbonad och benkläder voro kantade med snören och försedda med slamrande klockor. Åsynen af denna deras prest var tillräcklig att till det yttersta uppskaka de personers vidskepliga känslor, hvilka han sålunda här sammankallat. Allt eftersom antalet af folk ökades, tilltog äfven det larm, som skulle föreställa musik. Trumman och hornet skallade med ett rysligt missljud. Många andra underliga och förfärliga larmande instrumenter förökade den uppskakade hopens vildhet.

Småningom, allteftersom musiken tilltager, har Vahamootoo kommit under dess inflytande. Först springer och hoppar han långsamt, sedan hastigare och hastigare, än slår han sig med en stor piska, än skär han sig med offerkniven, till dess blodet strömmar från hans öppna sår. Än håller han en brinnande fackla intill blotta kroppen. Slutligen framledes ett får, prydd med kransar och måladt med rödockra, för att offras; Vahamootoo skiljer med ett hugg djurets hufvud från kroppen, hvarefter han sätter sina läppar till det hufvudlösa djurets hals, för att med lystnad dricka det blod, som derifrån utrinne.

Sålunda fortsättas dessa uppträden, till dess ett högt rop från de kringstående förkunna, att åtminstone i deras tanke, djefvulen fullständigt har besatt deras prest och att han nu är beredd att meddela dem den onde andens vilja.

Nu tränga sig alla omkring Vahamootoo, ifriga att få veta, hvaraf deras lycka och välfärd bero. Till hvar och en afgifves ett hemlighetsfullt svar, så att det skulle kunna tolkas på många olika sätt, alltefter som omständigheterna sedermera fordrade. Men hvad som sades till hvar och en, var, att den onde anden var mycket uppretad på dem, som antagit den nya läran och att han säkert skulle skicka dem svåra straff, om dessa i ro finge fortfara att predika.

Under det natten framskred och festen blef allt lifligare, fylles alla af en enda tanke — huru skola vi kunna uppfylla djefvulens befallning? Det syntes dem klart, att några kraftfulla åtgärder måste vidtagas. Det förunderliga var, att han ej redan hemsökt byn med någon plåga, så att han antingen dödat deras barn genom kolera eller koppor eller satt deras hus i brand m. m.

Det första steg de skulle taga, var redan bestämdt. Alla de som förklarar sig för kristna, skulle tvingas att lemna offer till djefvulstemplet. De hade ju del uti alla de fördelar, som tillhöra ett samhälle, hvarföre skulle de då befrias från en af dess mest viktiga förbindelser: — uppehållet af landets religion?

Följande dag gingo två eller tre af de mest inflytelserika män i byn till de kristnas hus, och sedan de sagt dem sitt beslut, befalde de dem att på en utsatt dag hafva sina offer i ordning.

Det behöfdes ingen rådpläning bland medlemmarne i den lilla församlingen, för att bestämma, att de lika litet ville bidraga till djefvulsoffren, som de ville deltaga i hans dyrkan.

Följden blef sådan, att David ej hade någon aning derom. Ett möte af byns rådmän sammankallades, hvarvid det beslöts, att de kristna skulle uteslutas från alla borgerliga förmåner, till dess de gingo in på att bidraga till upprätthållandet af landets religion.

Nästan ingen natt förgick, utan att fyra eller fem män kommo tillsammans för att anfälla de kristnas hus och förolämpa samt till och med misshandla dess innevånare.

En tid hoppades David, att allt åter skulle bli lugnt och att de bland hedningarna, som visat tecken till att vilja lyssna till hans undervisning, skulle utöfva inflytande på de andra samt försöka stilla dem. Men detta hopp var föfångt. De kristnas ståndaktighet retade fienderna ännu mera, och hvarje dag uppfunnos nya förföljelsesätt. En beröfvades sina palmträd, af det skäl att han ej hade laglig rätt dertill, en annan mistade sina oxar. En tredje blef öfverfallen af en af byns poliser samt slagen och så illa sårad, att han efter några dagar afled.

När detta några veckor fortfarit, förändrade hedningarna sina anfallsplaner, och i det de besökte sådana, på hvilka de mest trodde sig kunna inverka, lofvade de ej blott att återgifva dem alla deras rättigheter och att skydda dem från vidare förföljelser, utan erbjöd dem ansenliga mutor, om de blott ännu en gång ville gnida sina pannor med aska och offra åt djeflarna.

En eller två, som voro ur stånd att motstå frestelsen, afföllo, men de flesta höllo sig likväl ståndaktiga. Det syntes omöjligt, att detta längre kunde få fortfara, ty då hedningarna ostraffadt fingo lof att röfva och förfölja de kristna, blefvo de för hvar dag dristigare.

Strax efter det dessa förföljelser börjat, hade David skickat ett bud till Sattianadan, för att omtala huru sakerna stodo och för att bedja honom använda sitt inflytande till att hindra dessa hedningars våldsamma åtgärder. Han skref på samma gång till sina vänner i Tanjore, förkunna allt hvad som skett. Följden af hans vädjan till Sattianadan var högst tillfredsställande. Genom dennes inflytande afskickades genast en agent från myndigheterna i Palamcottah för att efterfråga huru saken förhöll sig. Sattianadan infann sig äfven med en penningssumma, som de kristna i Palamcottah sammanskjutit till att dermed köpa ett stycke jord, der de kristna i Vejapuram sedan kunde uppbygga en helt ny by, dit inga hedningar skulle få tillträde, hvilken sålunda skulle bli en kristen by och en medelpunkt, hvarifrån evangeliets ljus skulle kunna genomtränga den omgifvande hedendomens mörker.

Sattianadans ankomst och ryktet om hvad agenten ämnade företaga, hejdade förföljelsens ström, så att till och med de som mest lidit, tyckte att det ej var värdt att flytta ut och bilda en ny by. För David

tycktes dock planen angående den nya byn vara värd att fullfölja, emedan det skulle skaffa honom tillfälle att utöfva inflytande på de andra byarna i trakten, der det bland somliga såg ut, som om hans predikan hade gjort intryck.

Det beslöts derför, att så snart man köpt jordstycket och de erforderliga byggnaderna blifvit uppsatta, skulle hela den lilla kristna församlingen der taga sin bostad.

Detta var knappt bekant i den omkringliggande trakten, förrän anhållan kom ifrån sju eller åtta olika byar, från sådana, som vändt sig från hedendomen, att de måtte få förena sig med den nya kolonien. I de flesta fall blefvo de afrädda att lemna sina egna hem, men de som ditflyttade, ökade ej så litet antalet i den nybyggda byn. Davids rikaste farbror var honom äfven till stor nytta och bistod honom på allt sätt i hans verksamhet.

Få personer, som några veckor förut ridit genom palmskogen, skulle kunnat ana, att den plats, der den lilla byn Moodaloor såsom med ett trollslag uppstått, var samma ställe, der de så nyligen sett antiloper och shakaler ostörda vandra omkring. Förändringen var verkligen märkvärdig. Tamarinder och palmträd voro borthuggna, och en snygg by med temligen stora trädgårdar hade uppstått i deras ställe, under det att här och der några växter fått stå kvar, hvilka gäfvu skugga åt en grupp kvinnor, som ifrigt svängde sina spinnrockar, under det de allt emellanåt sjöngo en sång.

David och Timotheus hade haft så mycket att göra med ordnandet af den lilla kolonien, att de ej fått tid att så mycket besöka de kringliggande byarna som de förut gjort. Men så snart allt var i ordning, skredo de med ännu större ifver till verket; de reste ut på mycket längre afstånd än hvad de någonsin förut gjort.

Förföljelse utbröt väl på flera ställen, men nådde sällan sådan utsträckning som i Vejapuram, och fastän en och annan tog sin tillflykt till Moodaloor, tillökades dock ej dess befolkning mycket på detta sätt. Så snart kristendomen fått fotfäste i någon by, sände David en lärare dit, som kunde leda deras morgon- och aftongudstjänster samt lära folket. I början var det ej lätt

att anskaffa sådana män, men då de omvändas antal tilltog, blefvo svårigheterna något minskade.

Hvad som mycket glädde David, var kristendomens framsteg i Moodaloor. Då hela byn var kristen, fanns der icke sådana svårigheter, som på andra ställen voro i vägen. Skolan blomstrade isynnerhet, sedan den blifvit stäld under Visuvasams och en annan ung lärares ledning. Det lilla bönehuset med dess jordvall och palmtak lemnade snart rum för en bekvämare och varaktigare byggnad. Icke blott om söndagen, utan hvarje morgon och afton brukade en talrik skara samlas och med stor värme deltaga i gudstjensten.

Efter några års förlopp invigdes David till denna församlings infödde pastor. Dess-

härjadt af eld, men Gud har bött derinne, såsom i Moses buske och derför har jag icke blifvit förtärd." I ett annat bref skriver han: „En gång var det mitt högsta hopp att en dag få hämnas på mina fiender, men under det jag rufvade på hämnd, sände Herren er till mig med ett budskap, som jag aldrig skall glömma. Jag omtalade för er min historia och sedan jag gjort det och frågat: „Hvad skall jag göra?“ svarade ni: „Samla glödande kol på deras hufvuden. Om din fiende hungrar, så gif honom mat, törstar han, så gif honom dricka.“ Jag stridde med mig sjelf. Ni vet följderna. — Jag följde det gudomliga rådet, och från den stunden har jag genom Guds nåd handlat så och aldrig ångrat mig. Men profningarna tilltaga; likväl vill jag fröjdas i Herren.

Jag gör alltmör bekantskap med skriftens sanningar, och då jag alltid funnit dem vara ett Andans svärd, som genomtränger den gamla människans stolthet, skall detta svärd på samma gång trösta mig och lära mig att blicka fram mot den tid, då min pilgrimsfärd skall slutas och allt skall bli hvila och glädje; då jag skall få ett hus, icke med händergjordt, — ett evigt skydd, der inga stormar mera skola ryta.

Swartz befans vid sin död hafva testamentarhela sin egendom till missionsverket, för hvilket han under sin lefnad helt egnat sina krafter. En del deraf beagnades till att något föröka Davids lön, så att han sedan mer och mer skulle kunna utvidga sin verksamhet. Han hade också att glädja sig öfver en stor

framgång uti sitt arbete. Der funnos visserligen affällingar; församlingar, så väl som enskilda, hvilka dukade under för förföljelserna eller för någon olycka, hvilken de då i sin vidskepelse förmåddes att anse såsom en följd af afgudarnas vrede. Men i det hela hade David mycket att fröjdas öfver, ej blott inom sin egen församling, utan äfven i de kringliggande byarne.

Af dem som på Davids äldre dagar mest bistodo honom som lärare, voro fem söner till de släktingar, mot hvilka han en gång känt sig så bittert stämd; och bland alla hans församlingsmedlemmar voro hans släktingar honom de allra käraste.

Sälunda fortsatte David, ärad och vördad, sin verksamhet, till dess han på sin ålderdom måste lemna den i yngre och kraft-

Den gyldene porten i Jerusalem.

utom skulle han hafva tillsyn öfver de kristna i de närgränsande byarna. En och annan hedning i Vejapuram blef omvänd, men såsom ett samhälle förblef denna by likväl försjunken i hedendomens mörker.

Bland de många profningar David i sitt lif fick erfara, var kanske nyheten om Swartz' sjukdom och död en af de bittraste. Denne älskvärde man hade ju varit hans fader i tron. Swartz hade alltid gladt sig åt Davids underrättelser om kristendomens framgång. Med hänsyftning på sig sjelf och sitt forna vistande i Tanjore skref David en gång till Swartz: „Mitt dop var liksom ett utgående från ett fängelse till ett palats. I mitt fängelse var jag aldrig lycklig, i mitt nya hem får jag mycket lida. Stormen har slagit emot mitt hus. Det har ofta varit

fullare händer; men ända till sin dödsdag brukade han, såsom Johannes evangelisten, uppmana folket till kärlek och goda gerningar. Det som alltid mest glädde honom, var, när han kunde få blifva medlare vid någon tvist och när han kunde få uppmana någon att göra godt mot sin fiende i stället för ondt och utöfva, som han alltid kallade det, „en kristens hämnd.“

V Ett bref från Jerusalem.

Vi seglade till Jaffa (Joppe) om tisdagen den 31 Mars kl. half sju och hade en angenäm överfart, då vi foro förbi Nilens mynningar och Abukirviken. Onsdagen den 1 April kunde vi se kusten med Judeens höjder i fjerran. Viankrade kl. åtta och måste vid landstigningen höra det vanliga skriket och bullret. Jaffa ser bra ut från sjösidan, men inne i staden råder orenlighet och förvirring. Vi mötte vid landstigningen Dr Philip, och sedan vi fått våra saker i ordning, reste vi ut till hans egendom, efter att först hafva sett Simons, lädermakarens hus vid hafvet och den plats, der Napoleon nedhögg de turkiska soldaterna, sedan de hade kapitulert. Fruktträdgårdarna omkring Jaffa frambringa de bästa apelsiner i världen. — Dr Philips skörd af denna frukt var i år 200,000 st., af hvilka många äro så stora som fullvuxna rofvor. Dr Philip erbjöd sig att följa oss till Jerusalem, och då vi äfven voro i sällskap med några engelska vänner från ångbåten, voro vi inalles fjorton rytare. Hästarna voro mycket vilda och ostyriga. Vår väg ledde tvärsöfver en vacker, jemn slätt i Sarons dal, rik på majsält, olivelundar och mångfärgade blommor. Dagen var vacker, och vi njöto af scenens nyhet. Vi genomreste Beth-Dagon och Ludd (Lydda), hvilken har stora ruiner af St Georgs kyrka och är omgifven af vackra trädgårdar. Solnedgången var älsklig; när vi galopperade uppför en brant kulle, funno vi våra tält uppslagna midtemot byn Gimzo, som en gång togs af Philisteerna. Allt var lif och rörelse; mulåsnorna blefvo aflastade, och hästarna voro ifriga att få beta af det friska gräset, kockarna voro sysselsatta vid sina koleldar, och på behörigt afstånd från oss sutto bynneväanarna i en rad omkring oss. Månen sken praktfullt; vår middag, väl lagad, var uppdukad i ett af tälten. När allt blef tyst, hörde vi schakalernas besynnerliga tjut helt nära. Nästa morgon gingo vi in i byn för att se folkets lefnadsätt samt de mörka, hvälfda husen, hvars

mellersta del intages af boskapen. Vi sågo familjen på en upphöjd platform; qvinnorna voro som fordom sysselsatta med att mala på en handqvarn. Vår väg gick nu öfver en mycket hård, stenig mark med en mängd vilda getter och tillfälliga stycken af betesmarker. Omkring kl. ett uppnådde vi Jib, (Gibeon) en kunglig stad på en hög kulle. (Jos. 9: 17.) Från en stor höjd vid Neby Samuel sågo vi på afstånd Jerusalem; om aftonen sedan vi passerat domarenas grafvar, kommo vi till den store konungens stad, i hvilken vi inträdde genom Jaffaporten.

Vi befinna oss nu i värshuset, hvilket lär vara ett af det bästa af det slaget här i Jerusalem. Vi bo alla fyra i ett rum

Jonathans seger.

och måste helt passa oss sjelfva. För att gå ifrån sängkammaren till matsalen, måste vi gå öfver stora stenhögar genom en förfallen gård med förstörda halfbågar, uppoch nedför sönderbrutna trappsteg, in genom en dörr, som knappt kan röra sig på sina gångjern, ej heller riktigt stängas. Sådan är en del af det nuvarande Jerusalem — en massa ruiner med smuts, dålig lukt, alldeles ofarbara gator, utan någon ordnad styrelse. Men den har dock härliga minnen!

Mitt första intryck var, att staden var så liten och låg så nära Oljoberget, att det tycktes, som om detta helt hängde öfver staden. Då vi följande morgon redo ut genom Jaffaporten, möttes vi af en skara

pöbel med en munk i spetsen, som var nästan naken och som svängde ett svärd. Jag såg nu uppfyllelsen af den förutsägelsen, att oxar skulle plöja öfver den gamla staden. Gatorna här äro lika de smalaste gator i Edinburg — på några kunna två gå i bredd, men på andra endast en. Stenläggningen består af grofva block af jemna stenar, med sina naturliga ytor liknande en flodbädd. På några ställen äro gatorna mycket branta och betäckta med hvalf, så att de nästan äro mörka. Då vi häromdagen redo uppför en af dem, mötte vi ett tåg af tio lastade kameler. Vi måste draga oss helt intill väggen; och det var en lycka, att djuren förde en mjuk last, ty eljest skulle vi ha blifvit krossade. Det hade varit lika omöjligt att hejda dem som att hejda ett jernvägståg, ty de voro alla sammanbundna och sågo med en förnäm likgiltighet uppåt, utan att fråga efter de små varelsor, som voro under dem. Här råder i sanning en förödelsens styggelse — för hvart fjerde steg träffar man på instörtade murar och gödselhögar. Ingenting undandrödjes här, utom det som hundarna bortföra; hopar af hästar, apor och kameler hvimla om hvarandra. Om man skulle våga sig ut på gatorna om natten, måste man hafva en vakt och en lykta med sig; ty staden har ingen slags upplysning, och de turkiska soldaterna befinna sig blott vid portarna och kasernerna. Den första dagen vi tillbragte här, var långfredagen, och i följd af det stora antal pilgrimer, som kommit hit till påsken, samlades stora folkskaror i den heliga grafvens kyrka, af hvilken I säkert hafven sett afbildningar. Det är dock icke det rätta stället för den heliga grafven, utan blott bedrägeri, att Kristus just på denna plats blifvit begravnen. Denna byggnad anses vara skådeplatsen för alla de händelser, som äro förknäpade med vår Herres lidande och död; ja, det säges till och med vara den plats, der Adam skapades — det mest oförsäkmda påstående man kan tänka sig. Allt var här falskhet och bedrägeri, en följd af prestlisten. Men så var det icke vid sorgplatsen, som vi härnäst besökte. Här fans verklig känsla, sann rörelse; Judar af alla stånd och åldrar begräto sitt älskade tempels fall; qvinnorna kysste till och med de dem så kära stenarna. Somliga af de stenar, som tillhört det ursprungliga templet, mätte vi, och de voro ungefär 25 fot långa. Under samma spatserfärd besökte vi Josaphats dal, gingo längs Kidrons torra bädd till Siloas dam, derefter till Gethsemane samt den heliga jungfruns kapell och graf;

sedan genom Stefansporten till dammen Bethesda och derifrån tillbaka till hotellet. Efter middagen gingo vi åter till den heliga grafvens kyrka på den stora årsfesten, som der firades, och vi funno den i sanning vara en scen för orolighet och buller, då de turkiska soldaterna försökte hålla de kristna i ordning. Muhamedanerna deremot äro långt mera vördnadsfulla i sin Gudsdyrkan.

Om lördagen gingo vi omkring Zion för att bese dess palatser och fästen, med den bästa fornforskaren, hr Valentiner, till vägvisare. Vi fingo här en god inblick i den stora staden och dess byggnader. Om eftermiddagen företogo vi en långspatserfärd genom himmelsdalen tillsammans med hr Finn, f. d. konsul här i staden, hvarefter vi slutade en ansträngande vecka med en kopp godt té för att utestänga kölden. Om söndagen gingo vi till den engelska gudstjensten — nära nog densamma som i England. Biskop Gobats text var lämplig: „Kristus är samerligen uppstånden.“

Dr H. och jag väntade öfver nattvardsgången, ty vi ansågo det såsom en stor förmån att få fira minnet af Jesu kärlek, som då han vistades här på jorden, var en vandrare i den kungastad, der vi nu befunno oss. Det var verkligen ljufligt att få sjunga Zions sånger på dessa Zions höjder. När vi under gudstjensten hörde namnet Jerusalem uttalas, kände vi det mycket gripande. Bland de 80, som här togo nattvarden, funnos Engelmän, Skottar, Fransmän, Svenskar, Kopter, Amerikanare, Judar och Proselyter, Tyskar, Polackar, Nubier och Syrier — hvita, svarta, män med turbaner och qvinnor med beslöjade ansikten — en bild „af alla släkter och folk och tungomål“, hvilka skola komma att tillbedja honom. Om eftermiddagen gingo vi upp till Oljoberget; och från höjden af den s. k. himmelskyrkan sågo vi den första utsigten öfver Döda hafvet och Jordandalen med Moabs vackert belysta berg. Vi gingo uppför den norra sluttningen, hvilken vi funno brant och besvärlig, såsom David gjorde, när han öfver bäcken Kidron gråtande flydde för Absalom. Vi gingo framåt Bethanien och häpnade af beundran öfver platsens stilla skönhet och passande läge. Denna helgade ort är en liten by, omgifven af olivträd och välluktande blommor — just en lämplig plats för Marthas och Marias hem, Herrrens tillflyktsort från stadens stormande oro, der hans meniska sympatier visade sig i sitt klaraste ljus. Vi följde, då vi återvände, med stort intresse den stig på den hala klippan, öfver hvilken Jesus gick på sin väg till Jerusalem, och den plats, hvarifrån han såg staden och grät öfver den. Vi voro glada att bestämdt kunna veta, att detta var just den plats, der Jesus då verkligen stod samt att den ej är vanhelgad af någon moské eller kyrka. Vi läste i evangelierna de ställen, som syfta på denna scen och funno liksom ett nytt ljus kastadt deröfver. Vi inträdde genom St Stefans porten och funno folket sysselsatt i bazarerna med att packa upp sina varor. Vi tillbragte aftonen med att tala om dagens händelser — för många af oss de mest heliga och hjertgripande vi upplefvat på jorden. Dr H. slutade med några passande ställen i evangelierna samt med bön.

Jonathans seger och Sauls ed.

„Alltså halv då Herren Israel på den tiden.“ 1 Sam. 14: 23.

Intet under om Sauls mod något afkyldes genom de bedröfliga nyheterna om sin förkastelse såsom konung, förkunnad af profeten Samuel. Sedan stannar han under granaträdet i Gibeaa; han anfäller Filisteernas garnisoner. Såsom hoppet är styrkans moder, så fins ingenting, som mer alstrar förtviflan, än feighet; allting förskräcker det hjerta, som Gud icke bevarar.

Jonathan är tapper, derföre att han eger förtröstan till Gud; han vet väl, att hans mod endast skulle nedslås af fadrens fruktan. Hellre undvikande de faror, som kunde ligga i hans väg, går han hemligen åstad, utan att sändas hvarken af fadren eller folket. Endast Gud ledsagar honom; och hans vapendragare följer i hans sällskap.

O, hvilken beundransvärd tro har icke Jonathan, som hvarken genom de branta klipporna eller de många fienderna låter afskräcka sig från att göra ett sådant anfall! Är det möjligt att två män, af hvilka den ene var utan vapen, skulle vågatänka på att möta så många tusende fiender? O, hvilken gudomlig kraft har icke tron, då den under alla möjliga svårigheter gör en människa till segrare öfver mångdubbla fiender, så att hon icke aktar människornas härar högre än flugsvärmar! „Det är icke tungt för Herren att hjälpa genom många eller genom få!“

Frågan gäller icke hvad Jonathan kan göra, utan hvad Gud kan göra, hvars kraft icke ligger i redskapet, utan i honom själf. Den människas tro, som hvilar vid Guds allmagt, har en god grund; sålunda byggde äfven de troendes fader sin visshet på den Allsmäktiges magt. Men det är många ting Gud kan göra, som han likväl icke vill. Huru vet du, Jonathan, att Gud skall gifva dig segern? „Gud skall gifva mig ett tecken ur Filisteernas munnar: om de säga: „Kommen hit upp till oss“, så vilja vi stiga upp till dem, ty då har Gud gifvit dem i vår hand. Om de säga: „Stån kvar tilldess vi komma till eder“, så vilja vi stå stilla.“ Jonathan var alltför klok för att lita på en tillfällig händelse. Om denna tanke ej hade varit en ingivelse af Gud, hade Jonathan förmodat i stället för att tro och hade då frestat Gud, hvilken han med sin förtröstan sökte att förhålliga.

Det kan icke finnas någon tro, der det ej finnes något löfte, men der ett löfte finnes, kan man icke tala om förmåtenhet. Orden äro frivilliga; Filisteernas tungor kunde lika väl säga „stån stilla“, som „kommen hit.“ Gud, som har magt öfver tungan, styrde dem så, att de talade till sitt eget förderf. De anade ej, att det mera skadade dem att säga „kommen“ än att säga „stån stilla“, men Gud, som inlade betydelsen af nederlag i det ena och icke i det andra, satte ordet i deras mun, hvarvid de måste bidra till sitt eget förderf.

Icke förr hör Jonathan denna inbjudning, än han åtlyder den; han, hvars händer icke voro modlösa, kryper upp på händer och fötter till denna fara. Bedriften var icke mycket svårare än vägen; mödorna vid uppstigandet var lika med själva företagets farlighet, men hans tro öfvervann båda delarna. Han säger icke: „Huru skall jag

komma upp?“ ännu mindre „huru skall jag komma ned?“ — „men precis såsom om marken vore jemn och företaget helt utan fara, ställer han sig att bespeja Filisteerna. Tron är aldrig så härlig som när den röner motstånd och knappt märker det; förnuftet ser alltid på medlen, tron deremot på målet; och i stället för att utfundera, huru han skall verkställa det, beslutar han hvad som skall verkställas. Vägen till himmelen är mera brant och mödosam. Hvilken farlig väg har Gud ej utstakat för sina arbetande pilgrimer! Om svårigheter göra oss modlösa, måste vi klättra och åter falla; när vi lyfta vår fot till det sista steget, hafva vi dödens och frestelsens Filisteer att strida mot; men hjälp oss du, o Gud och befria oss!“

Jonathan står nu på kullens spets, och såsom om han haft en krigshär efter sig, rusar han på Filisteernas här, hans händer, som kunde vara trötta, äro redo till strid och utdela lika många dödar som hugg till den förvånade fienden. Han behöfver ej gå långt för detta ändamål, utan slår nära derintill, biträdd af sin vapendragare, tjugo Filisteer. Det var ej längesedan Jonathan slagit Filisteerna i Geba, så att de kanske derigenom fått en förskräckelse för hans namn och åsyn; men det oaktadt, om Filisteerna icke känt mer än en människas magt vid åsynen af Jonathan, hade de väl icke så lätt låtit döda sig. Huggen och ropen förskräcka de närmast liggande soldaterna, som med stort buller göra sig redo att fly och skrämna upp sina kamrater lika mycket som sig själva. Ropet och förskräckelsen fortplantas till de främsta lederna i krigshären; allt råkar i yttersta förvirring, och följden blir en hastig flykt. Då den Allsmäktige vill förderfva ett folk, behöfver han ej inkalla utländska magter, han behöfver ej dertill använda många händer eller vapen.

Filisteerna fly i största hast, men ännu hastigare når ryktet härom till konung Saul under granaträdet. Väktarne undersöka nu hvilka af deras folk som saknas, och man finner då, att Jonathan och hans vapendragare aflägsnat sig. Saul rådfrågar nu Guds ark — skrymtare vilja äfven, när det passar dem, vara heliga — men de blifva ej derigenom bättre. När tumultet och bullret tilltager, aftager Sauls helighet, ty nu är ingen tid till att tala med en prest; lifkjorteln och arken måste gifva vika för vapnen, det passar nu bättre att strida än att bedja. Hvad behöfver han Guds ledning, tycker han, då han så klart ser sin väg öppen? Han, som förr brukade offra, innan han stred, tänker nu fäkta utan någon slags gudstjänst. Verldsliga sinnen bry sig ej om religiösa pligter annat än då de passa deras köttliga syftemål; mycket ringa tillfälligheter skola hindra dem i utöfvandet deraf, liksom barn, hvilka, när de få se en fogel flyga, genast lyfta ögonen från boken.

Men om Saul ej tjenar Gud på ett sätt, vill han göra det på ett annat; om han ej hedrar honom genom att fråga efter arken, vill han hedra honom genom ett löfte; hans försummelse i det ena skall nu ersättas af hans nit i det andra. Hela Israel skulle lofva att icke förtära någon föda, förrän om aftonen. Skrymteriet är alltid maskeradt af ett blindt, gagnlöst nit. Att rådfråga arken och Guds prest var en be-

stämnd Guds befallning; att icke äta något, då man förföljde sina fiender, var ej befaldt, men Saul underlåter det som var befaldt, under det han iakttaget det, som icke var påbudet. Att under hela dagen ej förtära någon föda, var svårare än att en timme tala med arken; skrymtarnes frivilliga ceremonier äro ofta besvärligare än de pligter Gud ålagt oss.

Huru viktigt ansågo ej Israeliterna detta Sauls löfte vara! Det var ej deras eget löfte, utan Sauls; men då de kommo i skogen, der honung dröp, vågade de likväl ej röra dervid, utan ville hellre lida hunger och trötthet än en obetänksamt ådragen förbannelse. Gud hade utan tvifvel difört dessa bin för att pröfva Israels ståndaktighet. Folket kunde ej annat än instämma med Jonathan, att detta löfte var obetänkt och skadligt; men de vilja likväl hellre dö än bryta det. Huru heliga borde vi då ej anse våra egna löften, i synnerhet om de äro nyttiga och rätta, då en annans kan vara så bindande!

Det var en dubbel skada, som följde denna Sauls ed: först en minskning i segern och sedan folkets blodätande; ty å ena sidan voro Israeliterna så svaga, att de hade lättare för att falla än att strida; de hade hvarken kraft att springa eller fäkta, så hungriga som de voro; å andra sidan har en sträng fasta en glupsk matlust, som inga gränser känner, till följd. Det första var en synd mot folket, det andra ett brott mot Israels Gud. Sauls ovisa nit vållade bådadera. Ett förhastadt löfte är sällan fritt från olägenheter, och det hjerta, som onödigtvis invecklar sig i svårigheter, ådrager antingen sig sjelf eller andra skada.

Jonathan var okunnig om sin faders löfte, han visste icke hvarföre han efter ett så viktigt företag icke skulle förfriska sig med litet honung på ändan af sin staf. Han hade väl förtjent denna läckerhet, men likväl blir denna hans honung förvandlad till galla; om den varit söt i hans mun, blef den bitter för hans själ; om än hans kroppsliga ögon blefvo uppfreskade, blef Guds ansigtes ljus inhöljdt i moln genom denna gerning. Nu tycker sig Saul åter hafva tid att fråga Gud, men likasom han ej förut velat rådfråga Herren, så vill Herren nu ej svara honom. Väl kunde Saul hafva tänkt sig sina egna synder vara orsak till Guds tystnad; men han har åtminstone så pass ljus, att han anar att Gud är förolämpad genom något och han gissar orsaken dertill. En skrymtare upptäcker alltid andras synder lättare än sina egna och han svär nu, att den skall dö, som brutit hans befallning. Lott kastas härom, sedan Saul bedt Herren om hjälp, och den faller på Jonathan. Saul hade dock syndat mycket mer genom att aflägga detta löfte än Jonathan genom att omedvetet bryta det. Nu fick Saul sota för obetänksamheten i sitt dubbla löfte genom den orättvisa domen, att hans ädle son skulle dö. Gud hade dock icke sålunda låtit utpeka Jonathan, om han ej varit missnöjd med hans gerning. Obetänksamt gjorda löften få ju icke obetänksamt brytas; om det vi lofvat, icke i sig sjelf är en synd, kunna vi ej bryta det utan att synda; okunnigheten derom kan icke fritaga oss från synden, fastän den kan förminska henne. Hade Jonathan vetat om detta löfte, hade han ej brutit det; men likväl fritager ej hans okunnighet

honom från Guds missnöje. Hvad skall då blifva af dem, som veta Guds vilja, men likväl icke göra den? Låtsad okunnighet och uppsåtlig olydnad äro förskräckliga.

Döden var för svårt straff för ett af okunnighet begånget fel, men om Jonathan ej egt bättre vänner än sin fader, hade en så ädel seger blifvit vedergäld med döden. Han som räddade Israel från Filisteerna, frälsas nu af Israeliterna ur sin faders hand. Saul har svurit Jonathans död, folket deremot yrkar på hans befrielse; och konungens magt var ej så oinskränkt, att han kunde få handla till den grad orättvist. „Alltså friade folket Jonathan, att han icke dö måste.“

Småplock samladt under resor i landet.

Af T. T.

När man länge vistats i en stor stad, lemnar man den med nöje under de vackra sommardagarna, för att njuta af landtlifvets behag samt för att andas en fri och oförpestad luft, angenäm för både luktorganer och lungor. Jag sade oförpestad luft, men återtager detta uttryck. Menniskan är nog dåraktig att göra den förpestad, kanske till behag för en oren smak, förvärfvad under hufvudvärk och vämjelse mer än en gång — jag menar tobaksrökning. Man brukar säga, „när svin bära pinnar i munnen, blir det oväder;“ är detta sant, då blir det säkerligen ingen brist på oväder i vårt land, ty nästan hvarje „man,“ som begifver sig på en resa, inträder i kupén med en pinne i munnen, går på ångbåten med en pinne i munnen, „drar åt skogen“ med en pinne i munnen, sitter vid sjön, på berget, på verandan, på kontoret och i sällskap med sin älskarinna i — förmaket; alltid med en pinne i munnen. Och är man ej ett svin, så luktar man åtminstone som ett sådant; och härigenom förpestas luften för de stackars medresande, som oupphörligen tänka och stundom äfven säga det: „Usch, den förfärliga lukten!“ Tron ej, mina herrar rökare, att damerna tycka om eder, derföre att I vanställen munnen med cigarren emellan läpparne, fastän de äro nog svaga att ej tillstå det, ty de veta det behagar eder, att de säga att tobaksrök luktar väl. En lukt, som genomtränger böckerna i biblioteket, papperet, på hvilket man skrifer, kläderna man bär på kroppen och allt som man vidrör, och som sprider en värre stank än ruttna ägg, kan den vara behaglig? Förunderliga luktorganer!

Att se s. k. sprättar, som sällan öfvat sig i något annat än att på alla möjliga sätt blåsa ut röken ifrån munnen, är icke så synnerligen förargelseväckande: de måste ju ha något att göra; men att se starka bondgossar sätta halva cigarren i munnen och bita i den, så att saften flyter omkring och tända den andra hälften; det ser både löjligt och onaturligt ut. Ansigtet blir förvidret, som hade man fått krampanfall, ögonen plira i följd af sveda från röken; och efter en stund ser den unge nybörjaren dåsig och illamående ut. Magen och hufvudet hafva blifvit protestanter och hålla nästan på att bortkasta rökelsen, hvilken man vet hör katolikerna till; men vilddjurets välde är icke så lätt att besegra.

På tal om tobaksrökande skulle jag gerna vilja hålla några söndagsskollärare i rockknappen och hviska i deras öron: „lägg bort rökningen.“ Jag har sett åtskilliga gå ut på fester med barnen och hafva cigarren i munnen, stå och tala med dem och blåsa röken i deras ansigten, hålla cigarren öfver dem och släppa askan på deras kläder. Huru skall man kunna tala med dem om renlighet och „undvikande af allt, som ondt synes“ och implanta afsky för starka, på nerverna inverkan och skadliga ämnen, om man föregår dem med sådana exempel. Ha de en gång fått smak för nervretande ämnen, behöfva de snart något ännu starkare och ledas lätt till begagnandet af rusgifvande drycker. För öfrigt är tobaksrökning mycket skadlig för talorganerna, i det den åstadkommer rening i halsen, som lätt leder till inflammation; och sina talorganer bör hvarje söndagsskollärare så väl som predikant, vara mycket rädd om, ty hvad kan man göra, då instrumentet blir förderfvadt?

Hvart gälde nu resan, när man kom ut? Jo, som det var i Juni och detta är mötenas månad i vårt land, skulle jag som många andra resa bort för att besöka religiösa möten. Ett sådant, ett söndagsskollärarmöte, skulle hållas i Kristinehamn. Länges har jag hört talas om de lifliga Vermlandingarne och den religiösa rörelsen, som pågår inom „Vermland det sköna“, hvarföre jag vek af vid Laxå och reste enligt uppmaning till ofvannämnde stad. Hafven I någonsin, mina läsare, kommit till en plats och tyckt att allt var motbjudande? Så tyckte jag, då jag kom till K. Ingen visste bestämdt, med hvilket tåg jag skulle komma, och följaktligen var ingen mig till mötes. Nåväl, tänkte jag, jag har varit i London och Newyork utan att mötas af någon och lyckats taga mig fram, och troligen kan jag göra detsamma i K. Jag lemnade sakerna åt restauratrisen vid stationen, hvilken tillsvarende vänligt tog emot dem, och jag började sträfvat upp mot staden. „Hör du pojke,“ vet du hvar pastor F. bor? Han såg på mig med ett uttryck, som vittnade om att han var en landtbo, som ej kände till stadens mysterier, så att han gick utan att säga något, och så gjorde äfven jag. Nåväl, tänkte jag, nästa gång lyckas det bättre. Jag vände mig till en herre och frågade: „vet herrn hvar pastor F. bor?“ „Är detta pastor T?“ frågade han, och nästan utan att vänta på något svar, frågade han: „vill pastorn predika för oss? Vår predikant är på konferensen i Karlskrona och jag skall telegrafera och fråga, om han tillåter er att tala hos oss?“ Jag svarade hvarken jakande eller nekande, men troligen hade han tagit för gifvet, att jag skulle tala hos dem, ty senare på aftonen kom en ny förfrågan, men hvilken måste afstyrkas, ty mötet skulle hållas i luterska kappellet och ej hos metodisterna. Den förekommande herrn underrättade mig likväl, att den jag sökte, bodde i „Pettersons gård.“ Ack, tänkte jag, „Pettersson eller Anderson, här har man dem åter igen. Kanske finnas här tio Pettersons gårdar, och hvilken af dessa kan det vara? På anvisningen vid hvilket hörn det låg, kom jag likväl dit. Inkommen, fick jag höra att F. var borta. En tidning lemnades mig, deri programet för mötet var upptaget; den tid, som var anslagen till söndagsskolsakens behandlande

var bestämd endast från kl. 6 e. m.; och enkom för denna sak hade jag rest dit. Allt tycktes nu vara vänt upp och ned, och jag tog min tidtabell för att se, om något tåg ginge på aftonen, så skulle jag resa till ett annat ställe, der jag kunde göra någon nytta. Nej, intet tåg gick. Då började jag känna mig olustig, kastade tidtabellen på bordet, (troligen ligger den der än) gick ut ur staden liksom fordom Jona ur Ninive, och från en höjd betraktade jag den med en dyster min. Här och der mötte jag för mig okända personer, som på det vänligaste sätt helsade på främlingen. Deras hurtiga rörelser, deras raska gång och qvicka talesätt var det enda, som den aftonen på mig gjorde ett behagligt intryck. De äro i allt detta mycket olika Skåningar och Nerikeboar; deras sätt tyckte jag mycket om. Hemkommen från vandringsen, träffades en bekant; man började försona sig med händelsernas gång, så godt man kunde. Sakerna vid jernvägen efterskickades; de kommo, men befunnos bestå af en fruntimmersklädning, en docka och en barnkudde. Nu tog således det rent löjliga platsen för det obehagliga. Snart rättades dock det synbarligen gjorda miss-taget, ty budet gick åter till stationen, fick hvad mig tillhörde och lemnade det „qvinnliga“ och „barnsliga“ till hvem, vet icke jag. Morgonen derpå vaknade jag som ett godt barn efter en stilla natt. Programmet för mötet ändrades, så att nästan hela söndagen upptogs med samtal och öfverläggning om söndagsskolsaken. Minst 1,500 personer voro närvarande, och det luterska bönehuset, som synbarligen flera gånger blifvit utvidgadt och tillbyggt, syntes kräva en ny tillökning. Värmen var odräglig, men de församlade tycktes ej tänka härpå. Diskussionen var liflig och omvexlade med sång och bön. De som talade, höllo sig till sak, sade hvad de ville och slutade då de borde; så att aldrig har jag blifvit så behagligt öfverraskad som jag der blef. Så obehagligt som allt i början tycktes vara, lika behagligt blef det till slut; och fastän det såg ut, som skulle intet kunna göras för söndagsskolsaken, hoppas jag ganska mycket blef uträttadt.

Den slutsatsen kom jag till, att man aldrig bör falla modet i början af en sak eller anse allt vara förloradt, derför att det i förstone synes mörkt. Min övertygelse är den, att Kristinehamn har en stor framtid för sig på det andliga området.

(Forts.)

Menniskohjertat.

Under medelåldern slår människans hjerta sjuttiofem gånger i minuten, eller fyra tusen fem hundra gånger i timmen, och på en dag ett hundra åttio tusen gånger. Ett friskt hjerta, räknadt från barndomen till en ålder af sextio år, slår nära tjugufyra hundra millioner gånger.

På en timme mottager hjertat och gifver ifrån sig öfver ett hundrafemtio pund blod; under en dag öfver tre tusen sex hundra pund. Detta underbara organ verkar oberoende af viljan, det upphör först vid lifvets slut. Då man är vaken eller sofvande, känslig eller känslolös, dag som natt, under sjukdom eller helsa, fortsätter det att slå, drifvet af den underbara lifskraft, som endast Gud kan förstå.

Genom denna hjertats beständiga verkan närmas alla de mindre delarna af organismen. Tio tusen organer med alla sina olika förrättningar dricka af denna lifström af arteriskt blod det som underhåller och när dem. Millioner andra organer äro sysselsatta med att bära bort det värdelösa ämne, som hindrar kroppens nyttiga förrättningar.

Psalmisten säger: „Jag är underligen gjord.“ Skalden säger: „Besynnerligt, att en harpa med tusen strängar så länge kan hålla ton och i åttio år hindra våra kroppar från att förvandlas till stoft, från hvilket det på Guds befallning vaknade till lif och verksamhet.“

Hjertat underhåller en så vigtig förbindelse med kroppens funktioner, att Guds ord omkring sex hundra gånger begagnar det för att uttrycka människans sedliga gemenskap med Gud, vår himmelske Fader. Under det vi äro främlingar för Kristus och icke af hela hjertat älska honom, hafva vi otrogna, onda hjertan, „elaka hjertan“, „syndiga hjertan“, „dårens hjerta“ och „ett ondt hjertas benägenhet.“ Gud säger: „Af hjertat utgå onda tankar“ och alla slags synder. Öfverallt der människan finnes, är hennes natur den samma. I Europa, Asien, Afrika, Amerika och på öarna i hafvet är människans hjerta „illfundigt öfver allting“, sålunda betecknande dess allmänna uselhet. Biblens religion visar genom starka bevis sitt gudomliga ursprung genom att beskrifva människan sådan hon är i Europa, Asien, Afrika och Amerika och genom att göra dem fredliga, älskande och goda genom samma hopp om odödlighet, genom samma tröst och tro på Jesus Kristus.

Alltifrån Adams dagar till närvarande tid har biblens religion förvandlat lastbara, dåliga människor till ödmjuka Guds barn. Biblens religion bryter och uppmjukar det hårda hjertat; den gifver ett „nytt hjerta“, „ett rent hjerta“, „ett ömt hjerta“, „ett älskande hjerta.“

Liksom blodet genomtränger hvarje del af systemet och förnyar och förskönar kroppen, så förändrar äfven den Helige Andes nåd vår natur, lär oss älska de ting vi en gång hatade och hata de ting vi en gång älskade.

Syndens lif är tjusande; vi älska det, emedan det öfverensstämmer med vår natur; men sedan vi smakat evangeliets sällhet, glädje och hopp, kunna vi blott undra öfver, att vi så länge älskat syndens väg.

Den franske adelsmannen.

Det var en gång en fransk adelsman, som brukade göra stora middagsbjudningar och som naturligtvis bjöd en mängd vänner, af hvilka många voro högt uppsatta. Men revolutionen utbröt i detta land, hvarunder denne adelsman förlorade sin förmögenhet. En tid derefter, då han råkat i stor nöd, sjuknade han och dog. Efter hans död gjordes en ganska underlig upptäckt. I ett af hans skåp funnos en hel mängd korkar, och på hvar och en var ett litet stycke nummeradt papper fästadt. Han hade i sina välgångsdagar haft en källare, full af de utsöktaste viner och hade alltid hållit noga reda på när och med hvem han druckit hvarje butelj. Man fann äfven en bok, der alla num-

merna stodo inskrifna; vid hvar och ett var bifogadt namnet på någon stor man tillika med datum. „Öppnad tillsammans med grefve B. d. 10 Juni 18—“ o. s. v. På slutet af listan läste man dessa rader: „Alla dessa män voro en gång mina bekanta, och så länge jag var rik, sade de sig vara mina vänner; jag är nu i fattigdom och elände, men icke en af dessa bekanta har sedan dess besökt mig.“

Ack, var det icke sorgligt, att denne adelsman använde sina bästa dagar till att göra sig vänner i verlden? Hvilken lycka, kära barn, att vi veta om en bättre vän!

Då vi en sommarafton under våra bönestunder vid hafvet hade sjungit: „Vi hafva i Jesus funnit en vän. O huru han älskar!“ sade jag till två små flickor, då de gingo bort: „Näväl, I hafven sjungit dessa ord, men kunnen I verkligen utsäga dem af hjertat? Kunnen I båda säga: „Nu har jag funnit en vän? Jesus är min?“

Den enas ögon fylles med tårar. Vi satte oss ned på sanden, under det jag talade med dem om denne vän och jag hoppas, att de funno honom såsom sin vän.

„Jesus är en vän, som står fastare än en broder.“ (Ordsp. 18: 24.) Om du skaffar dig världsliga vänner, världsliga sällskaper och världsliga nöjen, skola de icke kunna hjälpa dig, när du råkar i bekymmer eller ligger på dödsbädden. Men om du har den käre Frälsaren till din vän, skall du alltid hafva honom med dig, ty han säger: „Jag skall aldrig öfvergifva dig.“

En finnes framför alla andra.
O, huru han älskar!

Jesus allena.

En dag då en tysk pastor predikade i Frankrike såg man en gammal qvinna ligga på knä och läsa på sitt radband, i stället för att lyssna. En dam frågade henne, om hon förstod hvad predikanten sagt.

„Ack nej, min fru, denne herre talar tyska och jag franska.“

„Kom med mig,“ sade damen, „vi vilja språka med hvarandra. Ni ser mycket trött ut.“

„Ja, det är jag. Jag har redan i dag gått en mil och har ännu två kvar för att fullborda denna dags botgöring. Det är hårdt vid min ålder.“

„Huru gammal är ni?“

„Jag är nittiotvå år. Detta är femtionde gången, som jag företagit en pilgrimsfärd till Notre Dames kyrka, dit jag nu ämnar mig. Ack, jag är en stor synderska. Jag har många synder att förebrå mig och ju äldre jag blir desto flera upptäcker jag. Man har sagt mig, att jag måste göra botgöringar och företaga pilgrimsfärder för att förtjena förlåtelse. Jag tror dock, att det nu är sista gången jag är i stånd att företaga en sådan resa. Jag hoppas jag skall få förlåtelse. Men tyvärr, om jag ej får den, är jag en förlorad qvinna!“

Fruntimret svarade: „Ni ser upprörd ut, lugna er och lyssna till hvad jag ämnar säga er. Kan ni läsa?“

„Ja, min fru.“

„Var då god och läs dessa ord.“

Då läste qvinnan i nya Testamentet: „Si Guds Lam, som borttager verdens synd.“ När Jesus hade tagit ättikan, sade han: „det är fullkomadt.“ Sedan visade fruntimret för henne, att människan alldeles icke kan frälsa sig sjelf, utan att Jesus gifver henne frälsning. Hvarje ord träffade hennes hjerta; hon syntes utom sig vid tanken på den fria gåfvan.

Hon steg genast upp och gick hastigt fram till elden, dit hon kastade radbandet.

„Det är gjort, det är gjort,“ ropade hon, „mina synder äro förlätna. Jesus har frälst mig. Jag vill gå ut igen, men ej till Notre Dame. Jag vill gå hem och säga till alla mina grannar, att Jesus allena har frälst den gamla synderskan.“